

Kattints rá, nagy!

(Képzelt napló egy önkéntes életéből)

2006.

Előkészületek

Ma kaptam a hírt, hogy kérésemet teljesítették. Közös megegyezéssel nyugdíjba mehetek. Nem töltöttem ugyan még be a nyugdíjkorhatárt, de korábbi munkaviszonyom miatt jogosult vagyok három év karkedvezményre. Nagyon vártam már ezt a napot, annak ellenére, hogy semmi panaszom nem lehet a munkámra. Egy multinacionális cég fejlesztési osztályán dolgozom, szeretem, amit csinállok, és a cég is elismeri munkámat. Egy ideje viszont úgy érzem, hogy jó lenne már valami mást csinálni, valami olyat, aminek sokkal közvetlenebbül érzem a hasznát. Már előre kiszámoltam a nyugdíjamat: úgy látom, hogy – figyelembe véve persze az életmódomat – meg fogok tudni belőle élni. Anyagi gondjaim tehát nem lesznek, azt csinálhatom, amihez kedvem van.

Szeretnék másoknak segíteni, ha lehet, ismereteket átadni. Olvasgatom az interneten az Önkéntes Központ Alapítvány felhívásait. Önkénteseket keresnek elhagyott kutyák etetésére. Szép dolog, de én inkább emberekkel szeretnék foglalkozni. Súlyos betegek mellé keresnek segítőt. Ez már nemes feladat, de ennyi erőt nem érzek magamban. Megvan! „Idős emberek számítógépes oktatására keresünk önkénteseket. Jelentkezni lehet a Budapesti Művelődési Központban.” Ez nagyon tetszik. Csak már ne kellene bejárni a céghez! Szerencsére két hét múlva végleg „leszerelek”. De addig elmegyek még egy találkozóra, amit az alapítvány szervez. A Moszkva tér környékén kicsi, „nagyon alternatív” szórakozóhely. Ez nappal persze csak a dekorációból látszik. Összegyűlünk néhányan, érdeklődök. A legkülönbözőbb motivációkkal érkeznek az emberek. Van, aki az állatmenyhelyek után érdeklődik, mert most „erre van szüksége a lelkének”. Egy másik jelölt, nagyon fiatal, afrikai lehetőségek után kérdez, külföldön szeretne tapasztalatokat gyűjteni. Az alapítvány munkatársa részletesen elmondja, hol milyen embert keresnek. Én már kiérlelt szándékkal kérdezősködöm. De azért kapok új információkat. Létezik egy „Kattints rá, nagy!” elnevezésű tanfolyam, amit kimondottan idős emberek számára találtak ki. A cél az, hogy a nyugdíjas korosztállal megismertessék a számítógép használatát, elsősorban az internet-elérést és a levelezést. Az idős emberek így lehetőséget kapnak arra, hogy kapcsolatban maradjanak a világgal, vagy éppen a saját, messzire szakadt gyermekeikkel, unokáikkal. A tanfolyam előadójának nagy türelemmel, és az idősök felé empátiával kell rendelkeznie, hogy le tudja győzni az idős emberekben meglévő félelmet, az „ezt én úgysem tudom már megtanulni” érzést. Nem ok nélküli ez a félelem. A gyerekek vagy unokák már többször is megmutatták, hogyan működik a számítógép. „Csak ide kell duplán kattintani, oda meg beírni, amit keresünk, és máris megvan a válasz. Hogy lehet ezt nem érteni? Most nincs időm ezt még egyszer elmondani, majd legközelebb.” A leendő önkéntesnek végig kellene hallgatnia egy ilyen tanfolyamot, aztán néhány gyakorlati órát tartani. Ha továbbra is kitart, később önálló tanfolyamot is vezethet.

A Budapesti Művelődési Központban éppen egy tanfolyam közepén tartanak. Nem várom ki az új kurzus kezdetét, bekéredzkedem az előadásra. Nagyon szimpatikus fiatalember az oktató. Később kiderült, hogy fő munkája éppen a tanfolyamok szervezése, de néha maga is vezet kurzusokat. Éppen azt magyarázza, hogy törölni két gombbal is lehet: a backspace és a delete gombbal, csak az a különbség közöttük, hogy az első visszafelé, a második előre felé töröl. Te jó ég, ez nem nyilvánvaló? Igen, ezt kell megtanulni, nem úgy születünk, hogy ezt alapból tudjuk. Ekkor érzem

meg, hogy nem is olyan egyszerű egy ilyen tanfolyamot tartani. Szorgalmasan jegyzetek, mikor, milyen példák hangzanak el, és milyen kérdések, problémák merülnek fel.

Hamar észreveszem, hogy a Művelődési Központ felkészült az önkéntesek fogadására. Kapok egy balesetvédelmi tájékoztatót (nehogy rajtuk kérjem számon, ha esetleg megráz az áram, hogy nem figyelmeztettek: ne nyúljak a konnektorba, mert az veszélyes), majd születik egy szerződés is köztem és a Művelődési Központ között. Ebben leírják a „munkaköröm”, azaz hogy hallgathatom az előadásokat, és magam is vezethetek foglalkozásokat, és hogy mindezt önkéntes alapon teszem, tehát a tevékenységemért nem kapok fizetést. De az is szerepel a szerződésben, hogy a portán felvehetem a számítógépes terem kulcsát. A Ház tehát megbízik az önkénteseiben. Minden olyan, ahogy az ember elképzeli egy ideális művelődési házat, melynek feladata a kulturált szórakozás és a művelődés szolgálata, lehetőleg minél megfizethetőbb áron. A „Kattints rá, nagy!” például az egész országban egyezer forintba kerül. A teljes tanfolyamért, 20-24 tanóráért kell ennyit fizetni. Ráadásul a szünetekben még tea és némi rágszálni való is kerül az asztalra, hogy minél oldottabb legyen a légkör. Ez persze úgy valósul meg, hogy a UPC támogatja a tanfolyamot, hiszen leendő internet-előfizetőkre számít. Az előadó természetesen kap fizetést a munkájáért, hiszen abból él. A Művelődési Központ biztosítja az infrastruktúrát az egyéb bevételeiből. Talán a számítógépek amortizációjába is beszámít egy kicsit a UPC támogatása, de ezt nem tudom pontosan. De nem is ez a fontos, a lényeg az, hogy a munkatársak láthatólag azon vannak, hogy a tanfolyam jól működjön. Biztosan nem a szponzortól származó előírás például, hogy a második foglalkozási napon az egyik munkatárs bejön a tanterembe, és megkéri a hallgatókat meg az előadót, hogy álljanak fel egy csoportkép elkészítéséhez. A kép aztán felkerül az internetre az előző tanfolyam csoportképe után.

Még nem hallgattam végig a teljes tanfolyamot, de az egyik nap megkérnek: nem tudnék-e egy gyakorlati foglalkozást tartani olyanoknak, akik korábban már befejeztek egy kurzust, mert az aktuális önkéntes éppen megbetegedett. Arról beszélhetek, amiről akarok. Gyorsan elolvasom a tanfolyam nyomtatott anyagát, ami természetesen az interneten is megtalálható. Szeretnék valami olyant kitalálni, ami nem szerepel az oktatás során, de nem is túlságosan bonyolult. Véletlenül jut eszembe: hiszen az anyagban sehol sem szerepel egy adott honlapra való regisztrálás, pedig ez gyakran fontos lehet. Most már csak a legjobb példát kellene megtalálni. Feleségem siet a segítségemre, aki éppen foltvarrással foglalkozik. Van egy olyan honlap, amelyik csak regisztrálás után mutatja meg magát. Megnézem én is a www.folt-varras.hu oldalt. Valóban látványos a különbség, a regisztrált tagok rengeteg szép mintát láthatnak, míg a regisztrálatlan látogatóknak csak egy sajnálkozás jut. A regisztráció maga egyszerű, néhány kérdésre kell válaszolni, és a jelszót e-mailben kapjuk meg. Többszöri próba után azért az is kiderül, hogy ez a jelszó néha nem azonnal érkezik meg. Van tehát kockázat a dologban, de ez mégis kiváló példa, hiszen a „Kattints rá, nagy!” hallgatóinak túlnyomó többsége nő, biztosan tetszeni fog nekik. E-mail címük meg van, hiszen éppen a tanfolyamon csinálták maguknak. Arra az esetre pedig, ha nem érkezne meg a jelszó, készítek előre néhány felhasználót. Ez ugyan nem olyan elegáns, de több a semminél, és vész esetén be lehet vetni.

Izgulok egy kicsit. Hiába töltöttem munkahelyemen az utolsó nyolc évet tanítással, ez most mégis más. Mivel ez az első éles „bevetésem”, a rokonszenves fiatal előadó beül a hátsó sorba, ez megnyugtat. Szerencsére jól megy a dolog. Megnézzük a honlapot regisztráció nélkül, és látjuk - hogy nem látni semmit. Még tisztázni kell, hogy a „Név” és „Jelszó” mezőkbe véletlenül sem az e-mail címünk azonosítóját és jelszavát kell beírni. Egyáltalán: az e-mail címünk jelszava nem tartozik senki másra, egy másik honlapra meg különösen nem. Egy másik honlaphoz másik név és másik jelszó tartozik. Ezeket bizony meg kell jegyezni, de hát például a valós életben is többféle kulcsot hordunk magunknál, miért legyen az interneten könnyebb az élet? Rákattintunk tehát a „regisztráció” gombra. Kitöltjük a kötelező mezőket („igen, névként nem feltétlenül az e-mail

azonosítónkat kell megadni, bármi mást is kitalálhatunk, de számítsunk arra, hogy az Etelka név már foglalt lesz”), és várunk egy kicsit. Majd megnézzük, kaptunk-e új e-mailt. Ez már majdnem mindenkinek önállóan sikerül. Néha azonban elkél egy kis segítség. Szerencsére a tanfolyamon készített azonosítóját mindenki felírta a füzetébe, a jelszó is hamar előkerül. De még van valaki, akinél ez hiányzik. Hogyan lehet ezen segíteni? Egyetlen esélyem van: lehet, hogy ő még nem is változtatta meg a tanfolyamon alkalmazott közös jelszót? Itt mindenkinek a titkos jelszava „titok” volt, nehogy a következő alkalomra elfelejtse. Szerencsére ez most bejön, így sikerül belépni a freemail postafiókba. (A Művelődési Központ munkatársa ekkor már magamra mer hagyni, csendben kioson a szobából.) És ma egy különleges nap van: mindenki megkapta a jelszavát is a www.folt-varras.hu oldalhoz! Az új azonosítóval és a jelszóval most már beléphetünk a honlapra. Jobbnál jobb ötleteket, szebbnél szebb mintákat találunk az oldalakon.

Egyetlen hallgató elégedetlen csak. Azt mondja, előítéletes vagyok, nem feltétlenül a kézimunka érdekli a hölgyeket. De azért ő is tanult valamit. Most jött rá, hogy korábban miért nem tudott belépni Oláh Ibolya honlapjára. Nosza, próbáljuk meg ott is a regisztrációt! Neki az eddigiek után ez már nem okoz nehézséget, gyakorlatilag önállóan megoldja. Lehet, hogy neki is érdemes volt eljönnie erre a foglalkozásra?

A teljes tanfolyam végighallgatása és egy-két gyakorlati foglalkozás megtartása után kapok egy szép oklevelet. Ebben szerepel egy olyan kitétel is, hogy „*Intézményünk mint szakmai szolgáltató célja, hogy minél több helyszínen beindulhassanak hasonló tanfolyamok. Önkéntes programunkban az önkéntesek kiképzése után befogadó szervezetet keresünk számukra, ahol meglévő infrastruktúra megléte esetén az önkéntesek beindíthatják saját tanfolyamukat. A tanfolyamok szervezéséhez intézményünk ingyenes szakmai segítséget nyújt a képzést nonprofit módon indítani szándékozó intézmények számára. ... Kérem, amennyiben érdeklődnek a program iránt, fogadják be X.Y. urat (itt az én nevem szerepel), s vezetésével indítsák be intézményükben a nagy sikerű tanfolyamot. Budapest, 2006. október 16.*” Pecsét és igazgatói aláírás. Ez egy nagyon jó ajánlólevélnek tűnik, mert közben rájöttem, hogy nekem nagyon messze van Budapest. Bár a Budapesti Művelődési Központban tarthattam volna foglalkozásokat, miért is ne próbáljam meg ezt a lakóhelyemen? Hiszen D-n is van művelődési ház, talán még számítógépek is vannak ott.

A tanfolyam szervezése D-n

A d-i művelődési ház Ady Endréről kapta a nevét. Nagy színházterme harminc évvel ezelőtt moziként is működött, sok filmet láttunk itt, ha nem akartunk Budapestre beutazni. Sajnos, a technika korszerűsítésére nem volt pénz, így a vetítések abbamaradtak. A színház viszont továbbra is működik, gyakran vannak színvonalas előadások. Saját színjátszó körének stúdió előadásai pedig akármelyik budapesti színházban megállnák a helyüket. Emiatt jönnek a nézők a fővárosból is. Zenekara, énekkara is ismert, sőt egyértelműen elismert a térségben. A kreativitást kedvelők többféle kézműves foglalkozás közül választhatnak. Milyen szép is lenne, ha a művészetek mellett a reál kultúra is picit szerepet kaphatna a ház programjában! Jó lenne, ha ehhez én is hozzá tudnék járulni! Biztosan szerényebbnek kellene lennem, de hát „merjünk nagyot álmodni.” Nem is halogatom feleslegesen az időt, elsétálok a kultúrházhoz. Mindjárt a bejáratnál találkozom egy művelődésszervezővel, akinek elmondom a szándékomat. Ő ugyan nem tud arról, hogy a házban lennének számítógépek, de megadja az igazgató úr, Palotás Géza telefonszámát. Közben odajön a munkatársa, aki tudni véli, hogy létezik egy számítógép-park, bár nem hiszi, hogy a gépeket az igazgató úr erre a célra szánta volna. Mindegy, majd kiderül. Fel is hívom az igazgató urat, és megegyezünk egy pár nappal későbbi személyes találkozóban. Boldog vagyok: úgy érzem, sínen van a dolog. Ha már ott vagyok, kicsit körülnézek. Szerda este van, éppen egy előadásra jönnek az

érdeklődők. Az előadás címe „Fraktálok”, és T. Z. tartja az Universum Universitas Szabadegyetem keretében. Mégiscsak jelen van a tudomány is a d-i művelődési házban? Beülök az előadásra. A belépődíjat, 500 Ft-ot egy kalapba kell bedobni, a szervezők jegy kiállításával vagy más, hasonló bürokratikus dolgokkal nem pazarolják az időt. Megérkezik az előadó, üzembe helyezi a saját magával hozott projektort, és elkezdődik az előadás. Bemutatkozik: foglalkozása időfizikus. Ezt ma nem tanítják az egyetemen, ez egy alternatív tudomány, csak önképzéssel sajátítható el. A mai előadás egy sorozatnak a része, melyek során olyan témákról fogunk hallani, mint teremtésfilozófia, időfizika, istentan, úrkutatás, pszichológia, ezoterika. A fraktálok, ezek a csodálatos geometriai alakzatok is valahogy beleillenek a képbe, de az előadás elkerüli az olyan száraz matematikai fogalmakat, mint az önazonos alakzatok, a fraktálok dimenziója, de Mandelbrottról sem hallunk semmit. Említés történik viszont a Mária kultuszról, a magyarság sumér eredetéről, meg arról is, hogy a mobiltelefonokon keresztül megfigyelés alatt állunk, még akkor is, ha kivesszük az akkumulátort a készülékből. Meg kell vallanom, hogy gyakorlatilag semmit sem értek az előadásból, igaz én csak „sima” fizikusi végzettséggel rendelkezem. Többet jegyzetelnek, tehát biztosan bennem van a hiba. Az előadást közös meditáció zárja. Becsukjuk a szemünket, és az előadó szavaival felemelkedünk a szférák szintjére. Rám szól, hogy ne tegyem karba a kezem, mert ez akadályozza a szabad asszociációkat. Némi utazás után visszatérünk a földre, és kinyithatjuk a szemünket. Befejezésül az előadó bejelenti a következő előadás címét: Család – Nemzet – Földanya. Két hét múlva találkozunk. Velem ugyan nem, mondom magamban, számomra megdöbbentő volt, hogy egy művelődési házban ilyen szellemiségű előadás-sorozat létezhet.

Elérkezik a Palotás Gézával megbeszélte időpont. Adódik egy kis gond. A megbeszélte időben senkit sem találok a házban. A portán nincs senki. Egy-két ajtón próbálok benyitni, de azok zárva vannak. Szerencsére nálam van Palotás úr telefonszáma, fel is hívom. Kissé zavarban van, láthatóan nem tud hová tenni, mit akarok, de aztán eszébe jut a megbeszélte találkozó. Elnézést kér, lerobbant az autója, sürgősen szervizbe kellett vinnie, de mindjárt intézkedik. Pár perc múlva megjelenik a titkárnője, egy olyan helyiségben lehetett, ahová éppen nem nyitottam be. Felkísér a szobájába, elnézést kér, amiért az igazgató úr nem tudott itt lenni, de fontos tárgyalásra kellett mennie, és megbízta őt, hogy részletesen kérdezzen ki engem. Hosszan elbeszélgetünk a „Kattints rá, nagy!” programról, a Budapesti Művelődési Központ szerepéről, illetve az én indíttatásomról. Úgy érzem, sikerült meggyőzőnöm arról, hogy komolyan gondolom a dolgot, és előéletem alapján – munkahelyemen is rengeteget adtam elő - nem is reménytelen, hogy sikeresen tudjak egy ilyen tanfolyamot megtartani. A titkárnő megígéri, hogy minderről beszámol Palotás Géza igazgató úrnak.

Másnap Palotás Géza keresett is telefonon, de csak a feleségemet találta otthon. Örült a kezdeményezésnek, és úgy prognosztizálta, hogy két hét múlva, november 7-e környékén el is kezdődhetnének a tanfolyamok.

Mivel október végéig nem történt semmi, október 31-én e-mailt írtam a művelődési házba. Leírtam azt, amit a titkárnővel megbeszélteünk, részletesen kitértem olyan kérdésekre is, mint a tematika, a tanfolyam részvételi díja (javasoltam az országosan elfogadott egyezer forintot), kérdeztem, adjunk-e enni-innivalót, a tanfolyam végén pedig oklevelet a hallgatóknak. Az e-mailt az automatikus visszajelzés szerint még aznap megnyitották. Mivel választ két hét múlva sem kaptam, az e-mail szövegét írásban is elküldtem Palotás Géza igazgató úr részére, azzal az átlátszó indokkal, hogy munkatársai bizonyára nem juttatták el hozzá az e-mailt.

Válasz csak nem akar érkezni, pedig rendelkezésre áll a lakáscímem, telefonszámom és az e-mail címem is. Vajon milyen lehet ez a szervezet belülről? Eszembe jut korábbi munkahelyem. Hiába multinacionális a cég, a vidéki telephelyén, K-n is többször előfordult ilyen információs „fekete lyuk”: gyakran késtek a válaszok az e-mailekre. Később kiderült, hogy ez olyankor esett meg,

amikor a helyi igazgató nem tartózkodott a gyárban: ő ugyanis megtiltotta, hogy nélküle válaszoljanak a dolgozók. Hiába, Budapest nagyon más, mint a vidék.

Feleségem azt tanácsolja, keressem meg a nyugdíjas klubot. Nem igazán tetszik az ötlet, szerintem egy ilyen tanfolyamot a művelődési ház szervezésében kell megcsinálni. Bár a résztvevők többsége várhatóan a nyugdíjas klubból kerülne ki, de a szervezés profi munkát igényel. Végül mégis beadom a derekam, egy próba nem kerül semmibe, amúgy is van egy érdekesnek ígérkező egészségügyi előadás a nyugdíjas klub rendezésében. Kiderült, hogy a klub vezetője korábban lányom általános iskolai igazgatója volt, egy alacsony növésű, de rendkívül energikus asszony. Termete miatt csak Picurka néninek hívják, ezt láthatóan nem is bánja, még a klub tájékoztatóin is így szerepel. Emlékszem még, vagy 25 évvel ezelőtt, amikor a lányomat beírtattuk a „zöld” általános iskolába, az évnyitón Picurka néni beszélt a diákokhoz, többek között a jövővel elsősökhöz. Egy intelmére máig emlékszem. „A tanító néni szavát meg kell fogadni, és aszerint cselekedni, mert amit a tanító néni mond, az úgy szent és úgy igaz!” Pattogó szavait a csöppségek megszeppenten hallgatták. Ezt persze nem említem neki, de a lányomra még most is emlékszik, és megígéri a közbenjárását az igazgató úrnál.

Pár nap múlva létre is jön a találkozó. Palotás igazgató úr örömmel elfogadja felajánlásomat. A tanfolyam kezdődjön inkább a jövő évben, 2007-ben, addig a rendszergazda átnézi a gépeket. Hozzájárul, hogy akkor én is jelen lehessenek. A tanfolyam részvételi díjáról nem esik szó, egyéb részletkérdésekbe sem bocsátkozik, pl. arra az ötletre, hogy valami enivalóval kedveskedjünk a hallgatóknak, nem ő, hanem Picurka néni reagál. Szerinte ez nem kell, elégedjenek meg a hallgatók azzal, hogy tanulhatnak valamit. Kezdem látni, hogy nem a művelődési ház, hanem a nyugdíjas klub lesz az a szervezet, akivel kapcsolatban leszek. Azért megpróbálom megkönyörögni az egyik művelődésszervezőt, hogy vegye fel a tanfolyamot a ház honlapjára. A tanfolyamok menüben talál neki helyet, azon belül is a „Rovásírás” rovatban, mert az éppen üres, új rovatot meg nem tud nyitni. Egyelőre elfogadom, bár a honlappal kapcsolatban vannak fenntartásaim. Egyes oldalakon a betűtípus egyetlen soron belül is váltakozik, a sorok között meg mindenféle szemét található. „A FrontPage ilyen eredményt adott”, mondja a munkatárs. Felajánlom, hogy próbáljuk meg együtt rendbe tenni az oldalakat, de az igazgató úr máris fontosabb feladatot ad neki, erre nem marad ideje. Nem baj, gondolom, majd csinálom én egy saját honlapot. A csoport fényképezését már meg sem említem, ezt is meg fogom magam oldani. Inkább élek azzal a lehetőséggel, hogy megnézhetem a számítógépeket. Egy kis szobában van elhelyezve öt gép, körben a fal mellett. Figyelembe véve, hogy a hallgatókkal egyénileg kell majd foglalkozni, ez nem is olyan rossz. Igazgató úr elmondja, hogy még 2002-ben kapta a gépeket, valamilyen pályázaton nyerte őket. A gépek fóliával vannak letakarva, mert a helyiséget nemrég festették. Megnézem, mit tudnak. Pentium II processzor, 128 MB RAM és WINDOWS 98-as operációs rendszer. Az öt éves kor tehát látszik a gépeken, de hát mi nem játékokat akarunk futtatni, csupán az internetezést akarjuk megtanulni, ehhez pedig ez a technika tökéletesen megfelel. Kíváncsiságból belenézek a mappákba, vajon mire használhatták idáig a gépeket. A Dokumentumok mappában a legutolsó bejegyzés 2002-ből való! Lehet, hogy a fóliatakarás nem csak a festés miatt volt? Esetleg egész idáig használaton kívül voltak a gépek? Vagy csak nagyon gondosan kitöröltek minden bejegyzést? Nem töröm ezen túlságosan a fejemet, inkább megismerkedem a rendszergazdával. Még be kell állítania az internet-elérést, vírusirtót kell telepítenie, és máris használhatók a gépek. Készségesen megadja telefonszámát, hogy szükség esetén el tudjam érni.

Van még egy hónap a januári kezdésig. Kihasznlom az időt. A Budapesti Művelődési Központ által készített, és nonprofit célra szabadon használható jegyzete mellé készítek egy néhány oldalas prezentáció jellegű irományt, amiben a ritka sorok között jegyzetelni is lehet. Megtervezek egy honlapot, ahol az ismertető mellett az egyes csoportokat dokumentálni is fogom (a csoport fényképe

mellett az egyes résztvevők és e-mail címük), tehát nem kell igénybe vennem a művelődési ház felületét. Bár szeretném minél pontosabban követni a mintát, a budapesti „Kattints rá, nagy!” tanfolyamot, igyekszem egyénivé is tenni a sajátomat. Készítek ezért egy saját tervezésű oklevelet is, amin stílusosan számítástechnikai eszközök sejlének fel a háttérben, de megtalálható rajta a művelődési ház látképe is, de az igazán egyéni az lesz, hogy szerepel majd rajta az aktuális csoportról készült fénykép is. Gondolok a vizsgára is. Budapesten a kérdéseket a művelődési ház e-mail címéről kapják meg a hallgatók. Úgy gondolom, ilyen együttműködésre itt nem számíthatok, elhatározom tehát, hogy nálunk a vizsgakérdéseket egy virtuális unoka fogja feladni. Létre is hozok egy ilyen címet a Mézga Géza rajzfilm figurájának nevében.

2007.

Az első tanfolyam

Picurka néni összegyűjtötte a jelentkezéseket. Kiderült, jó néhány tanfolyamra elegendő érdeklődő akadt. Mivel öt számítógép áll rendelkezésre, a jelentkezőket ötös csoportokba osztja, és közösen kijelöljük az első foglalkozás idejét. Egy tanfolyam hat délelőttől áll, a foglalkozások 9-től 12 - fél egy óráig tartanak, közben egy tízperces szünettel. A sok jelentkezőre való tekintettel egy héten két alkalommal is találkozunk. A hallgatók nagyon lelkesek, úgy érzem, nem találják elpazarolt időnek az együtt töltött órákat. Talán én sem csinálom nagyon rosszul az oktatást. Az első alkalommal számítógép alkatrészeket mutatok be a nálam otthon fellelhető készletből. A rövid hardverismertető után megbeszéljük a szoftvereket is. Szünet után már be is kapcsoljuk a gépeket, megismerkedünk a klaviatúra különleges billentyűivel. Megtanuljuk írógépnek használni a számítógépet a Jegyzetomb nevű program segítségével. Nem kell persze szövegszerkesztési ismeretekre gondolni, többeknek újdonság a kis- és nagybetűk váltása, a Delete és a Backspace gombok eltérő működése. A programablak szabad átméretezési lehetőségéről már senki sem állítja, hogy korábban is ismerte volna. Az egérrel való kattintás, dupla kattintás és a vonszolás még gyakorlást igényel. Erre nagyon jó levezető egy kis pasziánsz játék. A második foglalkozási napon már az interneten járunk. Megtanuljuk, hogyan lehet a TV és moziműsort megnézni, vagy a vonatok, autóbuszok menetrendjét megtalálni. Mellékesen megismerünk olyan fogalmakat, mint a legördülő menü, beviteli mező, rádiógomb, vagy kijelölő négyzet. A szünetben elkészítem a csoportképet, sőt csinálom mindenkiről egy-egy önálló felvételt is a számítógép előtt. Ezt majd később használni fogjuk. A harmadik alkalommal már az információ keresésével foglalkozunk, megismerjük a Startlapot mint tematikus keresőt, és természetesen a Google-t is. Megtanulunk képeket keresni, sőt azt is, hogyan lehet ezeket a számítógépünkre lementeni. A negyedik napon mindenki készít magának egy e-mail címet. Megfogadva a Budapesten tanultakat, ennek jelszava mindenkinél „titok”. Levelet írunk a szomszédunknak, amire az választ küld. Ötödik alkalommal azzal kezdjük a foglalkozást, hogy megnézzük, nem kaptunk-e levelet. De igen! A Mézga családtól jött egy levél, nem is akármilyen! Csatolva van hozzá a saját fényképünk a számítógép előtt! Rögtön meg is köszönjük, aztán továbbküldjük a szomszédunknak, vagy - akinél éppen nála van az unoka vagy akár más ismerős e-mail címe -, akkor annak is. Aztán felkeressük a holt-varras.hu oldalt is, és megtanuljuk a regisztrációt. A problémák persze hasonlóak ahhoz, amit Budapesten tapasztaltam. Igazolva látom, hogy ennek a feladatnak is van létjogosultsága a tanfolyamon.

Időközben elkészítem az öt oklevelet, mindegyiken rajta a csoport fényképe, de természetesen mindegyik névre szóló. Egy héttel az utolsó foglalkozás előtt el is küldöm e-mailben Palotás Géza igazgató úr részére, arra kérve őt, hogy nyomtassa ki azokat (nekem nincs otthon színes nyomtatóm.) Már azt hiszem, hogy nem kapok választ, de az utolsó alkalom előtti este nyolc órakor megérkezik Palotás Géza levele. Javasolna néhány változtatást, amik leginkább stilsztikaiak. Ő is

megcsinálná őket, ha olyan formában küldeném az okleveleket, hogy ezt megtehesse. Felhívom telefonon. Mondom, az egyes képelemek különböző rétegeken vannak, az egész kép maga a GIMP nevű programmal készült, ismeri-e. Abba maradunk, hogy inkább én hajtom végre a változtatásokat. Egy óra múlva máris küldöm az új változatot. Most ő telefonál: még egy apró módosítás tovább javítaná a képet. Ezt is megcsinálom. Meg kell mondjam, tényleg sokkal jobb lett. Az igazgató úr határozottan ért ahhoz, hogyan kell egy szöveget és képeket is tartalmazó oldalnak kinéznie. Olyan apróságokra hívta fel a figyelmemet, amik nekem nem jutottak volna az eszembe. Megérte a munkát, csak nekem kicsit ijesztő volt, hogy mindezt a határidő előtt pár órával csináltuk meg. Mi lett volna, éppen moziban vagyok? Mindegy, fő hogy megvan, szerencse, hogy otthon voltam. Megnyugodva hátradőlök. Ekkor újabb telefon érkezik. Nem tudja kinyomtatni a képeket, mert csupa krikosz-krakosz jelenik meg a nyomtatón. Nem értem. Az egyes oklevelek közönséges .jpg fájlok, ezek nyomtatása elég triviális feladat. Megkérdezem: milyen program van a .jpg fájlokhoz rendelve? Azt ő nem tudja, ő Windowst használ. Este tíz óra van. Nem szeretnék most elmenni a művelődési házba, és szerintem Palotás úr is inkább már hazamenne. Hirtelen ötlettel egy prezentációt készítek az oklevelekből, amit .ppt formában el is küldök. Szerencsére ennek kinyomtatásával már nincs gond. Lesznek tehát oklevelek is. Már csak a vizsgakérdéseket kell megírnom, és elküldenem a hallgatóknak, persze nem az én nevemben, hanem mintha a Mézga Kőbüki küldené.

Másnap a vizsgára mindenki izgatottan érkezik, de aztán kiderül, hogy nem kell félni. Ez nem is vizsga, hanem ugyanolyan gyakorlás, mint amit korábban csináltunk. Sűgni szabad, és ha nincs aki sűgjon, akkor ott vagyok én, és segítek a válasz megtalálásában. Aki elküldi a válaszokat, az „szabad foglalkozás” keretében azt csinál, amihez éppen kedve van. Például megnézi, nem kapott-e újabb levelet. Meglepődik, Kőbüki máris nyugtázta a választ. (Nem veszi észre, hogy ez egy automatikus válasz volt.) A vizsga után még megváltoztatjuk a jelszavunkat, de ezt most már mindenkinek magának kell kitalálnia és megjegyeznie. Kiosztom a megérdemelt okleveleket, és még beszélek egy kicsit az internet új irányairól, arról hogy nem csak olvashatunk az interneten, hanem magunk is jelen lehetünk. Sőt, már jelen is vagyunk. Beírva a Google keresőbe a nevünket, már meg is találjuk a tanfolyam honlapját. Igaz, ez csak a nagyon ritka nevű embereknél jelent élményt, a gyakoribb nevek mellé nem árt még beírni, hogy „kattnagyi”. Egyébként a „kattnagyi” szóra a kereső első helyen hozza a mi tanfolyamunkat, megelőzve a budapestit is! (Mondjuk, ez nem meglepő, hiszen a „kattnagyi” szónak nincs semmi értelme, tehát felesleges elbizni magamat.) Fórumokat nézünk meg, ahová akár mi is írhatunk bejegyzéseket - persze előzetes regisztráció után. Beszélek még a blog műfajáról, meg a közösségi oldalakról. Nagyjából ennyi fér bele egy tanfolyamba. Volna érdeklődés a számítógépes telefonálás iránt is, de ezekhez a gépekhez sajnos nem tartozik hangszóró meg mikrofon, így ez a lehetőség elmarad. De talán az eddigiek alapján is el lehet indulni. Később megtudom, hogy a tanfolyam után többen is vettek számítógépet, és létesítettek internet-elérést, tehát a tanfolyam nem volt hiábavaló.

További tanfolyamok

Néhány tanfolyam után kitalálom, hogy ugyanúgy, mint Budapesten, itt is lehetne klubfoglalkozásokat szervezni. Erre is megkapom a jóváhagyást. Itt a megjelentek érdeklődése alapján választok témát. Ha nincs kérdés, egy-két új dolgot mutatok be. A levelezőlap-küldés mindig beválik. De a művelődési ház képe a Google Maps oldalain is jó ötletnek bizonyult. Egy alkalommal még a fórumozást is kipróbáljuk. Ebben a feleségem siet a segítségemre, ő tartja a foglalkozást mert ő nagy fórumozó. Biztonság kedvéért azért előre készítünk néhány felhasználót, ami jó ötletnek bizonyult: a fórum csak egy órával a regisztráció után enged hozzászólást küldeni.

Tavasszal a szervezési munkákat Picurka nénitől átveszi a nyugdíjas klub vezetőségének egyik tagja, Dubrovníkné Kata. Ő nem érti, miért ilyen olcsó a tanfolyam. Egyik levelében azt írja nekem a továbbiakkal kapcsolatban: *„Azért a véleményem az, hogy ezt elsősorban a kultúrház Igazgatójával, Palotás Géza úrral kell megbeszélni. Természetesen nem 1000.-FT-ért, mert ma, amikor amúgy is kevesebb jut a költségvetésből a házra, nem fogadható el, hogy ebből a csökkentett összegből finanszírozzák az áram, a vonal és a "hozadékok" pl.:takarítás költségeit. Egy ilyen tanfolyamért nyugodtan kérhetne a Műv. Ház 3000-4000.-Ft-ot.”* Nem értem. Most ki vezeti a művelődési házat? Az igazgató, vagy a nyugdíjas klub? Palotás Géza soha nem említette nekem, hogy kevesli a tandíjat. Ha ő szólt volna, akkor először megpróbálnám a költségeket csökkenteni. El lehet hagyni az oklevelet, lehet csökkenteni a kiadott írásos anyag mennyiségét. Ha ez sem elég, először utána néznék, nem lehetne-e pályázati úton pénzt szerezni. Ha semmilyen megoldás nem adódik, akkor én inkább elmennék más helyekre (iskolák, szomszédos község kultúrháza), hátha ők olcsóbban meg tudnák oldani a tanfolyamot. Az sem tetszik Katának, hogy olyanok is jelentkeznek, akik nem is tagjai a nyugdíjas klubnak. (Ez is azt mutatja, hogy a „Kattints rá, nagy!” nem a művelődési ház, hanem a nyugdíjas klub tanfolyama.) Azt meg végképpen nem tudja elfogadni, hogy jönnek a szomszédos településekről, sőt Budapestről is. Van aki a honlapot találta meg, így jelentkezett. Azt mondja, nem akarja az egész életét azzal tölteni, hogy fogadja a jelentkezéseket. Zavarja az is, hogy olyanok is jönnének a tanfolyamra, akiknek nincs is otthon számítógépük, így elveszik a helyet azoktól, akik használni is tudnák a tanultakat. Nem értem. Ha sokallja a szervezéssel járó munkát, keresünk helyette mást, aki vállalja. Az is meglep, hogyan lehet annyira szociálisan érzéketlen, hogy kizárná a tanfolyamról azokat, akinek nincs otthon gépük. Egyik kedvenc hallgatóm – jóval a 70. év felett – például nagyon érdeklődő, több klubfoglalkozásra is eljön, de nincs otthon gépe. Egyszerűen azért, mert nincs annyi pénze, hogy meg tudná venni. (Kának drága laptopja van.)

Picurka nénihez fordulok segítségért. Szerencsére ő egyetért velem, ő nem akarja emelni a tandíjat. Meg is írom a válaszomat Katának: *„A tandíjra vonatkozóan én megvárnám Palotás Géza megszólalását, ha neki nem okoz gondot, nem emelném a díjat. Azért azt se felejtse el, hogy egy ilyen tanfolyamon a legnagyobb költség az oktató díja, és ez a mi esetünkben nem jelentkezik. A tanfolyam nem egy profitorientált vállalkozás. Budapesten is ennyit kérnek érte, pedig ott az oktatóért is fizetni kell. Sokkal inkább kellene pályázattal próbálkozni a költségek fedezésére, esetleg a géppark bővítésére, fejlesztésére. Ha van erre ötlete, megköszönném a segítséget. Még az is előfordulhat, hogy ha mindenki meg akarja téríttetni a költségeit, akkor inkább keresek egy olyan helyet, ahol mások is tényleg önzetlenül adják magukat a cél érdekében. Vannak még ilyen emberek, sokakat megismertem Budapesten az ottani Művelődési Házban. Úgy érzem ez az önzetlen segítőkészség megvan a mi igazgatónkban, Palotás Gézában is.*

Mindezeket megbeszéltem Picurka nénival is, aki lényegében egyetértett velem. Kérem, beszéljék ezt meg, és ha szükséges, azonnal keresünk másik segítséget a tanfolyamhoz.”

Egyelőre tehát minden marad a régiben. A tanfolyamok népszerűek, egyre hosszabb a várólista. Semmi érdekeset nem lehet róluk mondani. Úgy van ez, mint Tolsztoj sokat idézett mondata: *„A boldog családok mind hasonlóak egymáshoz, minden boldogtalan család a maga módján az.”* Ezért van az, hogy inkább a nehézségek jutnak eszembe, pedig azok elhanyagolhatók a pozitívumok mellett. Picurka néni ugyan azt mondja, hogy az igazgató úr nagyra értékeli a munkámat, de valahogy én ezt nem érzem. Már az is zavar egy kicsit, hogy az okleveleket tartalmazó leveleimre nem reagál. Igaz, a nyomtatás mindig elkészül a határidőre. Palotás úr nagyon el lehet foglalva, a leveleket az automatikus visszajelzés szerint gyakran este nyolc után nyitja meg, tehát akkor még bent van a munkahelyén. (Lehet, hogy nem is tud arról, hogy így van beállítva a levelező programja? Én biztosan nem fogom erre felhívni a figyelmét.) Ilyenkor már biztos nincs ideje egy

„OK, megkaptam” válasz megfogalmazására. De más apró jelekből is arra következtetek, hogy a tanfolyam csak egy púp a hátán. Több számítógép bekapcsoló gombja is elromlik, pedig a hallgatók nem kazánkovácsok voltak aktív életükben. Palotás urat ez láthatóan bosszantja. Miért nem vigyázunk jobban a gépekre? Megértem, ez költséget, energiát jelent (telefonálni kell a számítógépeket karbantartó technikuskak), de az azonos hiba szerintem inkább konstrukciós problémát jelent. Persze az is igaz, hogy ha nem használnánk a gépeket, akkor konstrukciós hiba ide vagy oda, nem romlanának el. Más alkalommal egy rejtélyes hiba lép fel. Megkérdezem Palotás urat, nem hívhatom-e fel a rendszergazdát, hogy legalább a probléma műszaki oldalát elmondhassam neki. Palotás úr ezt határozottan megtiltja, mondván, ő van kapcsolatban a rendszergazdával, és ha majd lesz rá ideje, telefonálni fog neki. Most mit tegyek? A munkát nem tudjuk folytatni, pedig lehet, hogy csak valami triviális gond van. A tiltás ellenére felhívom a rendszergazdát. Elmondom, hogy most tilosban járok, tehát csak előzetesen szeretném leírnia problémát, a javítást „megrendelni” természetesen nincs jogom. Azonnal megmondja, mi lehet a gond forrása. Két perc múlva már folytathatjuk is a tanfolyamot. Azt már nem tudom, hogy az igazgató úr később megrendelte-e a javítást.

Részt vesz a tanfolyamon Picurka néni és Dubrovníkné Kata is. Picurka néni tanári szemmel is megítéli a tevékenységemet. Megdicsér, mert látja, hogy készülök az órákra. Mondjuk nekem ez természetes volt, lehet, hogy ma már a tanárok esetében sem nyilvánvaló? Kata szemlélete is mintha megváltozna a tanfolyam után, mintha kevesebbet panaszkodna a sok munkára, (észrevette, hogy én is dolgozom a témában?), és – legalábbis egyelőre – a tandíjat sem akarja emelni.

Egyre több részvevőben fogalmazódik meg az igény egy haladó tanfolyam iránt. Néhányan meg is fogalmazzák, hogy konkrétan szövegszerkesztő tanfolyamra gondolnak. Elkezdek töprengeni egy ilyen tanfolyamon. Az első kérdés mindjárt az, hogy milyen programot használva tanuljunk szövegszerkesztést. A Microsoft Word megtalálható a művelődési ház gépein, de vajon a hallgatóknál is megvan? Mit mondjak annak, akinek nincs jogtiszt (vagy feltört) szoftvere? Nem kezdhetek egy tanfolyamot azzal, hogy kerítsünk egy illegális másolatot. Kipróbálom otthon az AbiWord ingyenes szövegszerkesztőt. Bár az én gépemen a legújabb Windows XP fut, adódnak gondok. A magyar változatban a menük ékezetes karakterei rosszul jelennek meg. A gépelt szövegben pedig a betűk képe nagyon zavaros. A programban megtalálom a magyar változat fejlesztőjét, de ő sem tud segíteni. Marad egy nagyágyú: az Open Office. A legújabb változat viszont nem fut a művelődési ház régi gépein. A korábbi verzióval viszont, úgy tűnik semmi gond sincs. A portable verziót ugyan egy kis trükkel még magyarítani kell, de erre is találok megoldást az interneten. A program tehát már megvan. De megállja-e a helyét egy szövegszerkesztő tanfolyam önmagában? A leendő hallgatók legfeljebb annyit tudnak (jó esetben), amit a „Kattints rá, nagy!” tanfolyamon elhangzott. Úgy gondolom, hogy a szövegszerkesztés mellett fájlkezelő ismereteket is kell tanítani. Különben mindig azzal lesz a gond, hogy hová lett mentve a dokumentum, vagy egyáltalán megvan-e még? Talán nem ártana kicsit beszélni a különböző fájlformátumokról sem, például, hogy mi az a kiterjesztés, hogyan lehet tudni egy fájlról, hogy az szöveg, kép avagy zene? Ezeket végiggondolva, egy a szövegszerkesztő anyaghoz hasonló hosszúságú anyag áll össze. De van egy másik gond is a szövegszerkesztés tanulásával. Mit lehet tenni, hogy az elkerülhetetlen gépelés miatt ne legyen unalmas a tanfolyam? Hiszen a hallgatók egy része még a betűk helyét is keresgéli. Azt találok ki, hogy kész szövegeket viszek a tanfolyamra, amiket ott csak módosítani kell. Emiatt viszont a hallgatóknak kell kapniuk egy CD-t is, amin ezek a szövegek megtalálhatók. És ha már a példaanyag CD-n van, akkor mellékelni lehet az ingyenes programot, hogy az otthoni számítógépre is telepíteni – illetve, mivel a portable változatról van szó – másolni lehessen. Ez még azoknak sem fog gondot okozni, akik gyakorlatlanok az internetről való letöltésben és programtelepítésben. Végül készítek egy saját jegyzetet, ami csak pár oldal hosszú,

ezért ennek kinyomtatása nem túl költséges. A jegyzetet felteszem a tanfolyam honlapjára, onnan bárki le is töltheti. A nyári szünet után akár kezdhethetjük is a munkát.

Levelet írok ebben az értelemben, amit Palotás úrnak, Picurka néninek és Dubrovníkné Katának is elküldök. Leírom a szövegszerkesztő tanfolyammal kapcsolatos gondolataimat, és hogy mi a javaslatom. Itt megemlítem még azt is, hogy „*Olvasom, hogy alakulófélben van az Ezüstnet, az Internetező Idősek Országos Egyesülete, honlapcímük www.ezustnet.hu. A honlapon még a mi tanfolyamunk címe is megtalálható, bizonyára ezért kaptam már levelet is tőlük. Levelezni szeretnék a d-i nyugdíjasokkal. Egyelőre csak a honlapon megtalálható e-mail címekre hívtam fel a levélíró figyelmét, nem tudom, volna-e lehetőség, illetve van-e értelme esetleg "közösségileg" is felvenni velük a kapcsolatot.*” Az igazgató urat külön bekezdésben szólítom meg: „*Mi a véleménye a fentiekről? Tud-e támogatást adni, esetleg pályázat útján szerezni a fenti tevékenységekhez? Van-e valamilyen egyéb ötlete, amit érdemes lenne közösen megbeszelnünk? Magam részéről korábbi lelkesedésemet, némi szaktudásomat és heti pár óra szabadidőmet tudom felajánlani.*”

Az igazgató úr nem válaszol a levelemre. Dubrovníkné Kata is csak három héttel később, mert nem volt gépközelben. Többek között azt írja: „*Személy szerint magam is nagyon szívesen részt vennék ilyen irányú oktatáson a várhatóan nagyszámú jelentkezőkkel együtt. Véleményem szerint azonban ezt mindenképpen gazdasági szempontból is erősen meg kell az arra illetékes személyekkel tárgyalni, már csak az ügy komolyságára való tekintettel is. Ne forduljon elő olyan dolog, hogy azért mert ingyen, vagy mert nagyon olcsó a díj olyanok is jelentkezzenek(mások elől elvéve a helyet) akiknek nincs is gépük. A másik dolog amiről szeretném ha változtatnánk az legyen, hogy úgy a Kattnagy mint a további portálokon tudatosítsuk: ez egy helyi, D-n működő kezdeményezés. A korábbi tanfolyamunkra még Perbálról, Nagymarosról Pestről is jelentkeztek.*”

Most már kénytelen vagyok erősebben fogalmazni. A következő levelet írom:

„*Kedves Kata!*

...

A konkrét szervezéssel kapcsolatban várjuk meg a hétfői napot, akkor beszélek Gézával és Picurka néivel. A levelem további részéből ugyanis kiderül majd, hogy esetleg gondok lehetnek. Úgy látszik, a mi levelezésünkben már nem maradhat ki az, hogy Kata emelni szeretné a tandíjat. Erre most is a korábbiakhoz hasonlóan reagálok, talán kicsit egyértelműbben. Véleményem szerint ebben egyedül Géza (bocsánat, "Palotás igazgató úr") illetékes, ehhez Katának - már bocsánat - az égvilágon semmi köze sincs. Bízom abban, hogy az a megfogalmazás, miszerint "Ne forduljon elő olyan dolog, hogy azért mert ingyen, vagy mert nagyon olcsó a díj olyanok is jelentkezzenek(mások elől elvéve a helyet) akiknek nincs is gépük." csak félreérthető szövegezés. Ellenkező esetben kénytelen lennék azt feltételezni, hogy Kata híján van minden szociális érzékenységnek, ezt pedig nem szeretném hinni. A hallgatók között voltak olyanok, akiknek azért nincs gépük, mert anyagilag nem engedhetik meg maguknak. Egyes véleményekkel szemben ugyanis nem igaz az, hogy "Magyarországon nagy a jólét", legalábbis nem mindenki számára. Magam részéről nehezebben válaszolnám meg azt a kérdést, hogy miért vehessen részt egy kedvezményes tanfolyamon az is, aki nyugdíjasként meg tud vásárolni egy új laptopot. Ettől függetlenül Kata természetesen szervezhet egy profitorientált tanfolyamot is.

Meglep az is, hogy szememre veti a nem d-i hallgatókat. Éppen Kata feladata lenne a jelentkezések rangsorolása, és természetesen a helyi lakosok itt előnyt kell hogy élvezzenek. Bár ott tartanánk, hogy a tanfolyam az egész városban ismert. Fél éve nem tudom elérni, hogy a művelődési ház plakátján szerepeljen a tanfolyam url címe.

Amennyiben azonban ez nem Kata véleménye, hanem csak "postázta" Géza véleményét, akkor kissé más a helyzet. Kétség sem fér hozzá, hogy ehhez a kérdéshez Gézának köze van, hiszen ő biztosítja az infrastruktúrát. Mivel hétfőn délelőtt találkozom vele (Picurka nénivel együtt), bizonyára felhossa majd ezt a problémát. Ebben az esetben neki körülbelül az alábbiakat fogom mondani.

A tandíj emelése előtt szeretném megismerni az esetleges egyéb lehetőségeket. Géza talán tud segíteni abban, hogy a környéken (gondolok F-re vagy G-re) lévő művelődési házaknak esetleg nincs-e keretük egy ilyen tanfolyamra. Esetleg próbálhatnak pályázni (az UPC több vidéki városban támogatja a tanfolyamot). Bízom abban, hogy a ház - és ezen belül a vezetője - számára a tanfolyam egy olyan reklámlehetőség, aminek költsége az elismertség növelésén keresztül megtérül. Picurka néni esetleg iskolákat ismerhet ilyen szempontból. Más szervezetekre is gondoltam már. Egy kis faluban, ahol a telkünk van, tapasztaltam például, hogy a gyerekeket nagyon hasznos táborba viszi fillérékért az evangélikus egyház. Szóval végig kell nézni a többi lehetőséget is. Aztán konkrétan meg kell nézni, milyen költségekről beszélünk, nem lehetne-e azokat csökkenteni. Jelenleg a hallgatók megkapják a tanfolyam hivatalos anyagát (50 oldal), az általam készített vázlatot (10 oldal) és egy oklevelet. Javasolnám, hogy hagyjuk el az 50 oldalt (akinek feltétlenül kell, az Internetről letöltheti), és az oklevél keretét (összintén szólva nem hiszem, hogy sokan kiakasztják a szoba falára.) A 10 oldal plusz oklevél nyomtatási költsége - figyelembe véve, hogy az oklevél színes, bár nem foto-minőségű - mintegy 100 Ft. A számítógép által használt villanyáram a másik tétel. Megnéztem az én - sokkal erősebb - gépem fogyasztását. Ez pontosan 200 W. A tanfolyam 25 órája alatt ez pontosan 5kWh. Megnéztem a villanyszámlámat is, ahol a magasabb tarifa ára 32.8 Ft/kWh, ami azt jelenti, hogy az áramköltség 164 Ft. Van még világítási költség mint direkt költség. Mindezek együtt hallgatónként tehát mintegy 300 Ft-ot tesznek ki. Ezt figyelembe véve nem érzem indokoltnak az áremelést. Igaz, a ház lépcsője jobban kopik, és vannak egyéb költségek is. Fél éve elromlott például az egyik egér. Ez még nem lett pótolva, lehet hogy saját zsebből veszek egyet. Elromlott két számítógép kapcsolója is, ez technikai munkát igényel, amiért fizetni kell. Ezek csökkentik a hallgatónként elérhető 700 Ft profitot, ami amúgy sem magas összeg. Természetesen Géza is szervezhet profitorientált képzéseket, bár ehhez szerintem először le kellene cserélnie a teljes gépparkot, más elhelyezést kellene kitalálni, stb. Végül, de nem utolsó sorban kellene egy profi oktató is, akinek fizetni kellene, hiszen az ebből él, tartja el a családját. Én az oktatást önkéntesként vállaltam. Ha profitot termelne, akkor nem önkéntes, hanem balek lennék. Ezt viszont nem fogom vállalni. Üdvözlettel..."

Picurka nénivel együtt elmegyünk Palotás Géza igazgató úrhoz. Mielőtt bemennénk a szobájába, megmutatom Picurka néninek a Katával való levelezésünket. Megbeszélni már nincs időnk, de azért örülök, hogy azonos információ birtokában ülünk le beszélgetni. Igazgató úr láthatóan feszült, de azért jóváhagyja a szövegszerkesztő tanfolyam ötletét. Arra a kérdésemre viszont, hogy nem kellene-e kiterjeszteni mindkét tanfolyamot a nyugdíjas klubon kívülre is, azt feleli, hogy ő nem tartja feladatának, hogy a városra, azt pedig még kevésbé, hogy a környező térségre is kiterjedjen ennek hatásköre. Nem értem, nem a városért van a művelődési ház? Vagy csak nagyon nem tetszik neki a tanfolyam ötlete, ezért ragaszkodik, hogy minden maradjon a nyugdíjas klub keretén belül? Nem akarok vitatkozni, elfogadom, Picurka néni tesz ugyanis egy kompromisszumos javaslatot: aki nem tagja a nyugdíjas klubnak, annak előbb be kell lépnie, és utána már jelentkezhet a tanfolyamokra. Igaz, ilyen kondíciókkal már nem ezer forint a tandíj, de ezt még el tudom fogadni.

Az igazgató úrral folytatott beszélgetés során nem esik szó a szövegszerkesztő tanfolyam tandíjáról. Én nem hozom szóba, mert tudom, hogy csak vitát generálnék vele. Igazgató úr a számítógépe felé fordul, és megkérdezi: „Miért kellene nekem lecserélnem a gépparkot?”. Kata tehát elküldte neki a leveletem, ezért a feszült hangulat. Arra viszont nem gondoltam, hogy Palotás úr ennyire nem tud

konspirálni. Nem kommentálom a dolgot, csak megjegyzem, mintha teljesen természetes lenne, hogy ismeri a Katához írt leveletem, hogy egy profitorientált oktatásnak ma már mások a technikai feltételei. Megegyezünk abban, hogy ez nem ilyen oktatás, és én természetesen örülök a lehetőségnek.

A beszélgetés alapján levelet írok Dubrovníkné Katának: „*Géza szerint még mindig nagyon sok a jelentkező, ezért elfogadom, hogy a tanfolyam elsősorban a nyugdíjas klub tagjai részére szól. Picurka néni szerint be is lehet lépni a nyugdíjas klubba. Ezt én is el tudom fogadni. Ennek megfelelően fogom majd átalakítani a honlapot. A szövegszerkesztő tanfolyam jövő évben fog indulni. Hétfőre készíték egy tájékoztató anyagot Picurka néninek, amit a klubfoglalkozáson ismertetni lehet. Géza véleménye szerint ezen tanfolyamra való jelentkezés feltétele legyen a kattnagyi tanfolyam elvégzése. Kezdetben tehát a korábbi hallgatók részére lenne elsősorban hirdetve. Anyagiak tekintetében Bélával azonos a véleményünk: amíg én ingyen csinálom, addig ő sem akar hasznot húzni belőle.*
Üdvözlettel”

A tanfolyam díjáról végül Kata leveléből értesülök. Azt írja: „*Sikerült Gézával és Picurkával is egyeztetnem a szövegszerkesztői tanfolyam áráról: 3000.-Ft-ban maradtunk bár én többre gondoltam*”. Csak nem akarom megérteni, miért akar Kata az én ingyenes munkámból profitot termelni másnak. De elfogadom az összeget, annak ellenére, hogy ennek a tanfolyamnak az önköltsége kisebb, mint a Kattints rá, nagy!-é. Nem készül majd oklevél, és csak egy pár oldalas nyomtatott anyagot adunk a hallgatóknak. Igaz, kapnak egy CD-t is, de ennek anyagköltsége 100 Ft körül van, a másolást magam csinálom.

A szövegszerkesztő tanfolyam tehát átkerül a 2008-as évre. 2007-ben a nyári szünet után is folytatódnak a „Kattints rá, nagy!” tanfolyamok. Újdonság ezekről sem mondható el. Picurka néni jelentkezik egy újabb tanfolyamra is, Kata meg rábeszéli a férjét, hogy ő is vegyen részt. Továbbra is nagyon jól érzem magam a nyugdíjasok között. Panaszt nem hallottam még a tanfolyamról. Lehet, hogy nem is csinálom nagyon rosszul?

Összel az egyik foglalkozáson meglepetve tapasztalom, hogy kicseréltek két, már nagyon betegeskedő monitort. Nekem erről senki sem szólt, sőt Picurka néni elárulja, hogy Géza megtiltotta nekik, hogy engem beavassanak. Ő ezt meglepetésnek szánta. Biztos bennem van a hiba, de én jobban örültem volna, ha előre tudom. Kicsit úgy érezhettem volna magam, mintha partnerként kezelne, de ő a jelek szerint inkább olyan gyerekeknek tekint, akinek nem kell mindent az orrára kötni. Ennél érzékenyebben érint, hogy Picurka néni a következő nyugdíjas klub összejövetelel bejelenti, hogy a tanfolyam tandíja 1500 Ft-ra emelkedik. Azért azt elvártam volna, hogy ne ott értesüljek erről. Nekem tehát csak azt a feladatot szánták, hogy a megfelelő javítást elvégezzem a honlapon. A felszínen ebből még nem látszik semmi. Minden lehető alkalommal nyilvánosan megköszönik a munkámat, gyakran egy üveg itallal is nyomatékot adva elismerésüknek. Tényleg senkinek sem jut eszébe, hogy inkább arra vágnék, hogy partnernek tekintsenek? Nem az elemi iskolában vagyunk, ahol a „tanító néni szava szent, és úgy igaz”, és a jól viselkedő nebulóknak megsimogatják a fejét, sőt akár jutalom könyvet is lehet kapni az év végén.

Az év végéről jut eszembe: Kata külön is köszönetet mond a munkámért, kiemelve, hogy én „pénzt kerestem a nyugdíjas klubnak”. Értetlenkedésemre megmagyarázza, hogy a tandíjat ugyan befizetik a művelődési ház pénztárába, de arra az igazgató úr nem tart igényt, hanem visszaadja a klub részére. Ez már nagyon nem tetszik nekem. Valószínűleg ekkor kellett volna abbahagynom az egész oktatást. De aztán arra gondoltam, hogy mindenki azt fogja hinni, hogy meguntam a munkát, pedig erről szó sincs. Végül is ötszáz forintól van szó, ennyi a különbség az általam javasolt (az egész

országban alkalmazott), és az itteni tandíj között. A nem nyugdíjas klub tagoknál ugyan jelentkezik egy másik ezeröttszáz forintos kiadás is, a klub tagsági díja. Ezért ugyan jár egyéb „szolgáltatás” is, de azok, akik Budapestről jelentkeznek, csak a tanfolyamra járnak el, a klub rendezvényeire már nem.

2008.

2008-ban elkezdődik a szövegszerkesztő tanfolyam is. Az első tanfolyamon részt vesz Kata is. Ő és a többi résztvevő is járatos már a számítógép kezelésében, tehát nincs nagyon nehéz dolgom. Kiderül, hogy a tananyag leadható, működik. Ez egy kísérleti csoport, még nem tudom, mennyi idő alatt végzünk az anyaggal. Aztán úgy adódik, hogy ez is hat alkalommal beszélhető meg, amiből három alkalom a fájlkezelés, három pedig a szövegszerkesztés. Párhuzamosan csinálom a „Kattints rá, nagy!”-t is, de csak heti egy alkalommal. Végül még két szövegszerkesztő tanfolyamra van jelentkező, az utolsón Kata ismét részt vesz. Ez legalábbis azt mutatja, hogy ez a tanfolyam sem volt haszontalan. Több jelentkező egyelőre nem akad, ami érthető is, hiszen a nyugdíjasok inkább az internet-elérésben, a hozzátartozókkal való kapcsolattartásban érdekeltek. Esetleg sokallják a 3000 forintot?

2009.

A „Kattints rá, nagy!” továbbra is népszerű, néhány hónapra előre betelnek a helyek. Még a helyi Tv is csinál velünk egy riportot. Kata talán kezdi elfogadni a tőle különböző hozzáállásomat, meghív a lakására, ahol sokat beszélgetünk. Elmondom, nem értem a művelődési ház igazgatóját. Szerintem neki egy jó reklám lehetne a tanfolyam, nem tudom, miért érzem mégis, hogy ellenszenves vagyok neki. Kata azt mondja, ez nem igaz, az igazgató úr mindig csak jókat mond rólam. De hogy miért van az, hogy leveleimet válaszra sem méltatja, azt ő sem érti. Kata férje, aki jól ismeri Gézát, megígéri, hogy beszélni fog vele. Ez hatásosnak is bizonyul: egy ideig van visszajelzés a leveleimre. De ennek ellenére nem érzem, hogy a legcsekélyebb mértékben is bevonna a művelődési ház gondjaiba. Egyszer rámutat az oklevélen lévő csoportképre, és megkérdezi: nem tudnék-e neki adni egy ilyen képet? Mondom, az összes csoport képe megtalálható a tanfolyam honlapján, onnan le lehet tölteni. Ő ehhez nem ért, adjak neki egy képet. Természetesen, mondom, de mihez kellene, hátha többet tudok segíteni. Erre kiböki, hogy egy pályázaton szeretne indulni. Akkor ehhez kicsit többet adnék, lemásolom a teljes honlapot, és CD-re írom a tanfolyam teljes dokumentációját. Ezzel talán jobban alá lehet támasztani egy pályázatot, mind egy szimpla csoportképpel. Megköszöni, de aztán semmit sem tudok a továbbiakról.

2010.

A sokasodó gondok éve

Szeretnék valami újat is csinálni, már nagyon régen megy ez a tanfolyam. Az egyik nyugdíjas klub foglalkozáson elhangzik, hogy klubunk minden eseménye fotókon dokumentálva van, és hogy ez milyen jó dolog. A kirándulásokon sok fénykép készül (Kata a klub fotósa), amikből a tagok gyakran kérnek maguknak is másolatokat. Azt találom ki, hogy talán jó lenne, ha ezeket a képeket az internetre is feltennék, és akkor mindenki számára hozzáférhetők lennének. Sőt, talán az is szempont lehet, hogy a nyugdíjasok távol élő gyerekei, unokái is láthatnák, merre járt a nagy.

Vállalnám a korábbi fényképek szkennelését is, így a klub teljes történelme olvasható lenne az interneten. Később ebből egy honlap is kialakulhatna, ahol a legfrissebb információk is megjelenhetnének. El is mondom ezt az ötletet Katának. Némi köntörfalazás után kiböki a választ. Nem tetszik neki. Attól tart, hogy kevesebb fényképet lehetne eladni a klubban. (A szolgáltató 35 Ft-ért dolgozza ki a képek darabját, a klubtagok 70 Ft-ot fizetnek egy-egy képért.) A különbözettel a képet vásárlók a klubot támogatják. Egyébként kitaláltak egy új szolgáltatást is. Ha valakinek kellene az összes kép, amit egy kiránduláson készítettek, akkor azt megkaphatja CD-n, 500 Ft-ért. A CD nyersanyag ára és az eladási ár közötti különbség pedig a klub bevételeit gyarapítja.

Lehet, hogy igaza van. Pénz beszél, kutya ugat. Jó lenne erről megtudni az emberek (klubtagok) véleményét. Egyébként nem vagyok biztos abban, hogy mindenki, aki most vesz egy-egy képet, venné a fáradságot, és letöltené azt az internetről, elvinné egy fotós boltba, és maga rendelné meg a nagyítást, hogy megspóroljon 35 Ft-ot. Szerintem nem is lenne rá mindenki képes. De aztán később, „hivatalosan” más ellenvélemény fogalmazódik meg: Picurka néni szerint az ötlet személyiségi jogokat sért. Mindenesetre azt ígéri, megkérdezi erről a tagokat. Sajnos ez elmarad, a klub vezetőségében valaki azt mondja: „engem ne nézzenek idegenek az interneten”. Az emberekig el sem jut a kérdés. Biztosan tiltakoznának ellene? A tanfolyamon készült csoportképeket senki sem kifogásolta. Megkérdezem Katát, szerinte ez így demokratikus? Egy levelében erre így reagált: *„Ne nézzenek engem idegenek az interneten” –ről a nyugdíjas klub vezetősége (én is benne vagyok) mint a 350 klubtag képviselője határozott.* Ez az indoklás mintha ismerősen hangzana. A vezetőség tehát a 350 tag nevében határozott. Ez lenne a demokrácia ismerve? Nem inkább a diktatúrára jellemző ez? Erre is megkapom a választ: *„Beszélgetésünk után részemre küldött levelére válaszolva megjegyzem, hogy 14 éve vagyok klubtag, de semminemű és vizionált „diktatúráról” szó sincs mert aki ide beiratkozik (évek óta nő a létszámunk) az önként és dalolva jön, valamint meg van a lehetősége a mindenkori szankció nélküli távozására ha úgy dönt valamilyen oknál fogva.”* Mintha már más is mondta volna, hogy „ha nem tetszik, el lehet innen menni.” Eszembe jut, sohasem hallottam arról, hogy a vezetőséget időnként újraválasztanák, ahogy azt egy szürke, demokratikus szervezetben szokás. Lehet, hogy itt feltalálták az új típusú demokráciát?

A nyári szünet alatt

Továbbra is keresem a tevékenységem bővítésének lehetőségét. Ha nem kell a nyugdíjas klubnak internetes képgaléria és honlap, akkor valami mást fogok kitalálni. Gyerekkorom óta szeretek fotózni, még ha nem is értek a „művészi kép” készítéséhez. Inkább a technikai részletekben vagyok járatos. Ezekből pedig a digitális technika jóvoltából ma még több is van, mint korábban. A legalapvetőbb kérdések még a „Kattints rá, nagy!” tanfolyam során is felmerültek. Milyen fényképezőgépet vegyek? Hogyan kell beállítani a fényképezőgépet? Mit jelentenek az olyan fogalmak, mint expozíciós idő, blende, ISO érzékenység, felbontás, fehéregyensúly, stb? Hogyan kell a fényképezőgépből átvinni a képeket a számítógépre? Miért nem tudok egyszerre sok fényképet e-mailben elküldeni, és miért sikerül ez másoknak? Lehet-e javítani a kisebb-nagyobb hibákat, pl. ha túl sötét vagy túl világos a fénykép? Lehet-e retusálni a digitális képeket?

Összeállítottam egy komplett anyagot. Egyrészt pár foglalkozást terveztem magáról a fényképezésről, ahol mesélnék a fényképezés történetéről, a fényképezés elméleti alapjairól, a különböző típusú fényképezőgépekről és a fényképezőgép beállításáról. A tanfolyam további részében a digitális fotókidolgozással foglalkoznék. Ehhez két programot használtam: az egyszerűbb feladatokra kedvencem az IrfanView (ez szerintem verhetetlen a csoportos feldolgozásban), míg a bonyolultabb megoldásokra az ingyenes GIMP programot alkalmaztam. Tudom, az etalon a Photoshop, de a szövegszerkesztő tanfolyamhoz hasonlóan itt is fontosnak

tartottam, hogy legális, és mindenki számára elérhető szoftverekkel dolgozzunk. Amikor már készen voltam a tananyag felépítésével, elmondtam az ötletemet. A nyugdíjas klub vezetése szerint erre alig volna igény. Persze én sem elsősorban az idősebb korosztályra gondoltam, ezért úgy határoztunk, hogy elővezetem ezt az ötletet egy olyan alkalommal, amikor a művelődési ház igazgatója is jelen lesz.

Őszi események

A nyári szünet után az első nyugdíjas klubnapon Picurka néni bejelenti, hogy a „Kattints rá, nagy!” tanfolyam ezentúl kétezer forintba fog kerülni. Megint egy olyan információ, amit talán nekem nem ezen a fórumon kellett volna megtudnom. Elmondja, hogy ez nem sok, mert a művelődési ház elnyert egy pályázatot, melynek keretében egy számítástechnikai terem is kialakításra került. Tolmácsolja Palotás Géza igazgató úr kérését, hogy minél többen menjünk el ennek ünnepélyes bejelentésére. Az ünnepség nagyszabásúnak ígérkezik, a végén pezsgő és állófogadás is lesz. Nem ezért, hanem a téma miatt én is elmegyek a rendezvényre. Jelen van a város vezetősége, ők is emelik az ünnep jelentőségét. Az igazgató úr hosszasan beszél az elnyert pályázatról. A kultúra és az oktatás fontosságát hangsúlyozza, és hogy ebben a művelődési ház milyen nagy szerepet vállal. Ez a szerep nem fog a városra korlátozódni, hanem kiterjed a tágabb kistérségre is. Szó sincs itt már arról a korábbi véleményéről, hogy neki nem feladata a nyugdíjas klubon kívülre is kiterjeszteni a hatókörét. Igaz, ott csak egy szakkör-szerű klubfoglalkozásról volt szó. Itt viszont akkreditált tanfolyamok lesznek. Ezek közül kettő is tulajdonképpen számítástechnikai oktatás. A tanfolyamok a résztvevők számára teljesen ingyenesek. Kár, hogy ezek számunkra, azaz a nyugdíjasok részére, akik a hallgatóság többségét teszik ki, elérhetetlenek. Ez nem is derül ki túlságosan, a város vezetői úgy beszélnek hozzánk, mint a tanfolyamok után potenciálisan érdeklődőknek. Nyilván nem tudják, hogy felkért hallgatóság vagyunk.

A nap fénypontja (az állófogadáson kívül) az új számítástechnikai tanterem bemutatása. Húsz vadonatúj számítógép plusz egy oktatói gép egy oktatási célokra kifejezetten alkalmas teremben impozáns látványt nyújt. Természetesen ez is titok volt előttem, csak a nyugdíjas klub vezetősége volt beavatva. Igaz, ők úgy tudják, hogy a „Kattints rá, nagy!” tanfolyam továbbra is a régi helyen lesz az ott lévő számítógépekkel. Még nekik is újdonság (egy alkalmazottól tudják meg), hogy a korábbi tanterem megszűnt, és a többi tanfolyammal fogunk osztozni az új termen. Így én még azt sem tudom, volt-e részem a pályázat sikerében, jelentett-e valamit a „Kattints rá, nagy!”-ról készített részletes dokumentációm.

Tekintettel az új teremre és a benne tervezett programokra, találkozót kérünk a művelődési ház vezetőjétől, hogy a továbbiakról beszéljünk. A klub vezetése részéről Kata és Picurka néni van jelen. A téma tehát a „Kattints rá, nagy!” jövője, a szövegszerkesztő tanfolyam, amire már ismét voltak jelentkezők, és a fotószakkor.

Érdekesek voltak a megszólalások. Kata rögtön javasolta, hogy a szövegszerkesztő tanfolyam tandíját emeljük fel ötezer forintra. Én tiltakoztam, többek között azzal érvelve, hogy nemsokára indul a pályázaton elnyert szövegszerkesztő tanfolyam, profi előadóval, és ez a hallgatók számára teljesen ingyenes lesz. Visszásnak érezném, ha egy amatőr tanfolyam, ami ráadásul harmad-negyed annyi óraszámú, mint a profi, ennyi pénzbe kerülne. Ez már Palotás Gézának nagyon nem tetszik. Azt mondja, a két dolognak semmi köze egymáshoz. Ezt olyan mérgesen, felindultan mondja, hogy inkább elvetjük ezt az ötletet. Aztán elővettük a fotószakkört. Palotás Gézának itt két ellenvetése is van. Szerinte erre nem lenne érdeklődés az egész városban. Ezt ugyan kétlem, hiszen Budapesten számos hasonló témájú tanfolyam működik – igaz, ezek nem hasonlíthatók össze az én

javaslatommal, mert az előadók országosan ismert, profi fotósok. Annak ellenére, hogy egy ilyen kurzus ára a 80 és 200 ezer forint között van, mégis hamar betelnek a helyek. Lehet, hogy tévedek, de úgy gondolom, bizonyára lennének olyan érdeklődők, akik pillanatnyilag nem akarnának ennyi pénzt áldozni egy tanfolyamra, de egy pár ezer forintos önköltséget esetleg megkockáztatnának. Aztán eldönthetik, hogy beiratkoznak-e egy profi tanfolyamra, vagy úgy gondolják, hogy az itten kapott muníció elegendő nekik, hogy családi vagy baráti körben fotósok érezhessék magukat. De nem ez volt az egyetlen gondja az igazgató úrnak. Nem tetszett neki, hogy túl sokat dolgoznék ingyen. Felszólított tehát minket (a nyugdíjas klub vezetőit és engem), hogy beszéljük meg, mennyit kérek én a tanfolyamért, és mennyit kér a nyugdíjas klub. Ezt már tényleg nem tudtam megemészteni. Miért kell a nyugdíjas klubnak sápot szednie abból, hogy én ingyen tartok egy tanfolyamot? (Mondanom sem kell, ők nem tiltakoztak az ötlet ellen.) Emiatt ezt is elvetettük, úgy hogy ősztől maradt az egyetlen „Kattints rá, nagy!” tanfolyam.

Lényegesen jobb körülmények között megy a munka. A terem nincs túlságosan kihasználva, tehát az időpontok egyeztetése sem okoz különösebb gondot. Az igazgató úr láthatólag féltő gonddal óvja a berendezést. Egy alkalommal bejön a tanfolyamra, és megkérdezi, hogy mit csináltunk az oktató géppel, mert az nem működik. Mondtam, ahhoz hozzá sem nyúltunk, mi továbbra is a korábbi módszer szerint tanulunk, tehát csak a hallgatóknak van bekapcsolva a számítógépe, és én mindenkinek egyénileg segítek. Az oktatói gépet tehát be sem kapcsoltuk. Mire ő úgy reagál, hogy a helyemben ő is ezt mondta volna. Zavar ez a modortalanság, mégsem ez a csúcs. Egy alkalommal előfordult, hogy érkezésemkor a takarító néni csodálkozva fogadott: ő úgy tudta, hogy aznap nem lesz foglalkozás. Aztán kiderül, hogy egy másik tanfolyam lett szervezve a terembe, amihez ugyan nem használnak számítógépet, de mi természetesen nem mehetünk be. Sorban érkeznek a hallgatók is, van olyan, aki Budapest túlsó végéből jön. Szerencsére éppen ott van Kata is, valamit meg akart velem beszélni. Rá háritom a kényelmetlen feladatot, mondja meg a hallgatóknak, ma nem lesz oktatás. Így ő kérdezheti meg az időközben megérkező Palotás Géza urat is, miért nem értesített senkit. Ő csak annyit válaszol, hogy egy héttel előbb még nem volt az a másik tanfolyam, ami most lefoglalja a termet (nem azt mondta, hogy még nem is volt tervezve, csak azt, hogy akkor nem volt), és hogy most mit lehet csinálni. Véletlenül sem hangzik el egy elnézést vagy valami hasonló. Csak arra tudok gondolni, hogy ez már a személyemnek szól. Később Picurka néniel beszélgetve erről az esetről is, azt mondja, hogy „a Géza nagyon mélyről küzdötte fel magát”. Hát az biztos, hogy sohasem éreztem rajta azt a tekintélyt parancsoló polgári miliőt. Erre a modorra viszont nem lehet mentség a nehéz gyerekkor. Valahol azt olvastam, hogy negyven éves kor felett már a külsejéért is maga felel az ember...

Azt hiszem, nem tévedek nagyot, ha úgy gondolom, hogy D-n nincs szükség a tevékenységemre. Máshol próbálok tehát magamnak elfoglaltságot keresni. Rátalálok a Szociális és Rehabilitációs Alapítványra, ahol önkénteseket keresnek. Az alapítvány krízishelyzetbe került családokon próbál segíteni, több helyen is üzemeltet családok átmeneti otthonát. Sokféle tevékenység közül lehet választani. Elhatározom, hogy megpróbálom a gyerekek korrepetálását reál tantárgyakból, elsősorban matematikából. Erre ugyanis nemigen van jelentkező. Korábban már foglalkoztam korrepetálással, és ezt is szívesen csinálom.

Az alapítványnál rengeteg önzetlen emberrel ismerkedem meg. Mind a dolgozók, mind a többi önkéntes nagyon szimpatikus, hamar megtaláljuk a közös hangot. Természetesen senki sem akar pénzt keresni az én munkámból, ez fel sem merül. Rájövök, hogy ennek oka az, hogy az alapítvány szervezeten foglalkozik az önkéntesekkel. Van náluk olyan munkakör, hogy „önkéntes koordinátor”. Rengeteg önkéntes jelentkezővel találkozunk, akiknek más és más motivációjuk van az ingyenes munkavégzésre. Elhiszik tehát, hogy ilyen is létezhet, és nem az az első gondolatuk, hogy „Krisztus koporsóját sem őrizték ingyen.” Egyetlen baj van csak, hogy mindannyian nagyon

fiatalok. De hát ezen nem lehet változtatni, legfeljebb átértékelem azt a sztereotípiát, hogy manapság nagyon anyagiassá lett a világ. Lehet, hogy ez az én korosztályomra vonatkozik inkább? Nem vagyok persze teljesen naiv, tudom, hogy nagy szerencsém van, hogy erre az alapítványra találtam.

El is kezdem a munkát, és hamarosan tapasztalom, hogy a gyerekekkel is meg tudom értetni magamat. Nem mindenki lelkes persze a tanulásban, de ebben a feladatban éppen ez a kihívás. A kisiskolások inkább jönnek, a nagyobbak el-elmaradnak. Munka tehát van itt bőven. Lehet, hogy ide kellene koncentrálni az energiámat, és abbahagyni a d-i tanfolyamot? Igazából sajnálom az érdeklődőket, és úgy döntök, hogy talán tudom párhuzamosan csinálni a két tevékenységet. Egy dolgot viszont szeretnék elérni: szeretném tudni, mi lesz a sorsa a befizetett tandíjnak, melyhez a jelek szerint nekem semmi közöm sincs. Picurka néniel hosszasan beszélgetek, próbálom megértetni vele, hogy az én ingyenes munkám mellett talán azt is elvárhatnám, hogy a másik fél (de ki tulajdonképpen a másik fél – a nyugdíjas klub vagy a művelődési ház?) is hozzátegyen valamit a projekthez. Ráadásul nem is tudom, ki használja fel a tandíjat. Kata egy évvel ezelőtt úgy köszönte meg a munkámat, hogy „pénzt keresek a klubnak”, idén pedig, amikor a kétezer forintért reklamáztam, azzal érvelt, hogy „sokba kerül a koszorú”. (A nyugdíjas klub egy koszorút szokott venni, ha a tagjai közül eltávozik valaki.) Picurka néni úgy tudja, hogy a tandíjat a művelődési ház használja fel, de megígéri, hogy ennek utána fog járni. Elfogadja ugyanis a véleményemet, hogy ha a pénz nem a költségek fedezésére szolgál, akkor tiszteletben lehet tartani a kívánságomat, hogy ne legyen ebből a klubnak haszna. Nem is kell sokat várnom, Picurka néni telefonon jelentkezik, és elmondja, hogy a tandíjat az utolsó fillérig befizetik a művelődési ház pénztárába. Elgondolkodom ezen egy keveset. Nagyon diplomatikus volt a válasz, igazi politikushoz illő. Csakhogy én nem arra voltam kíváncsi, hogy hol tartják a pénzt a felhasználásig, otthon a párnacihában, egy bank folyószámláján, avagy egy páncélszekrényben, hanem arra, hogy végül mire használják fel. Zavart Kata korábbi állítása, meg az, hogy a klub vezetője, aki pedig minden évben beszámol a klub költségvetéséről, miért nem tudta azonnal a választ. Elmegyek hát Palotás Gézához, és megkérdezem tőle is, mi történik a pénzzel. Ő láthatóan nagyon dühös rám, hogy ilyent merészelek kérdezni. Ingerülten azért elmondja, hogy a klub által befizetett összegeket ő visszaadja a klubnak, ha a klub nem tudná fedezni valamilyen kiadását. Én is tudom persze, hogy nem lehet minden bankjegynek a sorsát egyesével követni, de próbálom arra terelni, amit Picurka néni mondott, azaz hogy a költségeket ebből fedezi a ház. Mondom, megértem, ha emelni kell a díjat, ha emelkednek a költségek, de akkor inkább nézzük meg, nem lehetne-e az utóbbiakat csökkenteni. Palotás Géza ismét megerősíti, hogy ő a pénzt arra használja, amire jónak látja, és akár a klub részére is visszaadja, ha kell. De nem is érti, hogy jön elő ez a kérdés. Mondom: szerintem nekem jogom van tudni, mire használják fel az én munkám eredményeként befolyt pénzt. Az igazgató úr erre azt válaszolja, hogy neki meg joga van eldönteni, milyen tanfolyamot engedélyez a házban. Ebben persze neki igaza van (eszembe jut a Tudás Szerdája tanfolyam, de természetesen nem vagyok szemtelen, ezt megtartom magamnak). Ez a megjegyzése viszont egy nyilvánvaló fenyegetés volt, így csak annyit tudok már kérdezni, hogy akkor miért emelik a tandíjat? Erre ő azt válaszolja, hogy ezt ne tőle kérdezzem. Az igazgató úr tehát nem vállalja fel, hogy a tandíjat ő használja fel. Az az érdekes, hogy ő is kétértelműen fogalmaz. (A pénzt visszaadja „akár a klub részére is.”) Mindenesetre levelet írok Picurka néninek, amiben elmondom a kétségeimet. Nem vitás, kissé erősen fogalmazok:

*„...A fentiek alapján én készsággel elhiszem a Picurka néninek, hogy a tanfolyami díjat nem a nyugdíjasklub, hanem a Művelődési Ház használja fel, de természetesen Gézának is elhiszem, hogy a tanfolyami díjat nem a Művelődési Ház, hanem a nyugdíjasklub használja fel. Megígérem, hogy a továbbiakban senkit sem fogok terhelni azzal, hogy ezek után én mit gondolok az egészről. **Egyetlen***

dolgot tudok biztosan: amíg a Géza nem tiltja ki a tanfolyamot, és amíg van érdeklődő, szeretném visszaállítani a tanfolyam márkájához tartozó eredeti tandíjat, azaz az egyezer forintot.

Leikiismeretem nyugodt, hiszen a szóbeli tájékoztatók alapján az összeg sem a nyugdíjas klub, sem a Művelődési Ház költségvetésében nem szerepel, azaz egyik szervezetet sem fogom ezzel megkárosítani.”

Picurka néni elég sokáig emészti ezt a levelet. Végül ismét telefonon hív fel. Először felolvas egy hosszú levelet, amolyan válaszfélét, de a monoton felolvasási stílusát nemigen tudom követni. Utána azért előszóban is elbeszélgetünk. A majd egyórás beszélgetés lényege az, hogy a levelem nagyon rosszul esett neki. Annyira fel volt dűlva, hogy emiatt alig tudta ellátni a családi teendőit, ráadásul mindezt karácsony előtt. Őt még senki sem hazudtolta meg, senki sem kételkedett a szavaiban. A levél felér egy becsületsértéssel. Az én problémámról alig esik szó. Végül konkrét kérdésre elmondja, hogy az igazgató úr nagyon fel volt háborodva kíváncsiskodásom miatt, és ezért nem mondott nekem igazat. Az az igaz, amit a Picurka néni mond. (Eszembe jut: „amint a tanító néni mond, az úgy szent és úgy igaz”.) Én tényleg nagyon sajnálom, hogy Picurka néni ennyire lelkére vette a levelemet, ezért elnézést is kérek tőle. De hát akárhogy is vesszük, van két egymásnak ellentmondó állítás, és ha automatikusan elfogadnám, amit Picurka néni mond, azaz, hogy a művelődési ház igazgatója nem mondott igazat, akkor is becsületsértést követnék el, igaz, akkor nem Picurka nénivel szemben. Így viszont tényleg van bennem egy kétely, de ez talán még nem becsületsértés.

2011.

A vég

Az év első nyugdíjas klubfoglalkozásán Picurka néni elsorolja az elmúlt év eseményeit. Többek között köszönetet mond Katának azért az áldozatos munkáért, amit a „Kattints rá, nagy!” szervezésben végzett. Némi hatásszünet után az én munkámat is megemlíti. Mintha mi sem történt volna, közli, hogy idén nem emelkedik a tanfolyam díja, marad a kétezer forint. Leszögezi, hogy ez a díj a művelődési ház költségeinek fedezésére szolgál. Tehát hiába jelentettem ki, hogy csak akkor folytatom a tanfolyamokat, ha a tandíjat egyezer forintra állítjuk vissza, az én határozott véleményem neki lényegtelen körülmény. A klubnap után Kata odajön hozzám, hogy akkor most szervezheti a következő csoportokat? Van már három tanfolyamra való jelentkező. Mivel nyilvánosan elhangzott, hogy a tanfolyamok folytatódnak, azért azt mondom, hogy szervezzen meg egy tanfolyamot, és ezen idő alatt gondolkodjunk egy kicsit. Elmondom neki is, mit beszéltem Picurka nénivel és Palotás igazgató úrral a tandíj felhasználásával kapcsolatban. Kata szerint tulajdonképpen mindketten ugyanazt mondták, csak más időben. Mondjuk ezeket a filozófiai mélységeket én nem tudom követni. Én továbbra is úgy látom, hogy egyik fél sem akarja nyíltan felvállalni a pénz felhasználását. Mindenesetre azt mondtam Katának, hogy a múlt évben még elfogadtam volna, ha mindketten számomra is érthető módon ugyanazt mondják, idén ez már nem elegendő, ragaszkodom az ezer forintos tandíjhoz. Ráadásul megtudom, hogy a „Kattints rá, nagy!” elnevezés védett név lett, ilyen néven csak akkor lehet felnőttképzést tartani, ha (egyéb feltételek mellett) a tandíj maximum egyezer forint. Kértem Katától, nem tudnak-e esetleg valami pályázaton pénzt szerezni, ami fedezné az egyezer és a kétezer forint közötti különbözetet, hogy a tandíj végül mégis egyezer forint lehessen. „Ezt már nem lehet”, mondja Kata, „mert a nyugdíjas klub vezetősége úgy határozott, hogy a tandíj kétezer forint legyen.” Abban maradtunk, hogy a tanfolyam ideje alatt esetleg még gondolkodunk a dolgon. Megegyezünk abban is, hogy a

tanfolyammal kapcsolatos minden tárgyalást Katával folytatok, ő képviseli a klubot is meg a művelődési házat is. (Továbbra sem világos, kivel is állok én kapcsolatban.)

De eljön ennek a tanfolyamnak is a vége. Én továbbra is ragaszkodnék az egyezer forinthez. Kata szerint még a hallgatók is elfogadják a magasabb tandíjat. Erre már csak egyetlen ötletem maradt: hirdessük meg a tanfolyamot egyezer forintért, és ha már olyan adakozóak a tagok, akkor lehessen szabadon támogatni akár a klubot, akár a művelődési házat (végül nem tudom hová megy a pénz), vagy akár mondjuk a galambász szakkört. Erre Kata kijelenti, hogy ez nem elfogadható, „mert aki erre a tanfolyamra jelentkezik, attól elvárható, hogy kötelező jelleggel támogassa a klubot a kétezer forintos tandíjjal.” Ez világos beszéd, csak szerintem nem ugyanazt jelenti, mint amit Picurka néni mondott. Kata azt mondja, hogy ő azt szeretné, ha én engednék, és elfogadnám, hogy a klubnak szüksége van a pénzre. Én is tartom magamat korábbi álláspontomhoz, tehát itt és most befejeződnék a „Kattints rá, nagy!” tanfolyamok. Ezekből az évek során huszonkilencet tartottam, és volt még három szövegszerkesztő kurzus is.

Levélben elbúcsúzom a klub tagjaitól. A levelet elküldöm Picurka néninek, és kérem tőle, hogy ennek tartalmát nyilvánosan is elmondhassam. Elmondom tehát, hogy szerettem volna bővíteni a tevékenységemet, például internetes honlapot csinálni vagy fotószakkört tartani, de erre itt nem mutatkozott igény. Sajnálatosnak tartom, hogy a honlapról vagy a képgalériáról anélkül határozott a vezetőség, hogy a tagokat megkérdezte volna. Ezért a jövőben máshol fogok tevékenykedni, ott ahol még hasznosíthatom magamat. A „Kattints rá, nagy!” tanfolyamot emellett továbbra is csináltam volna, csupán azt kértem, hogy a tandíj nálunk is annyi legyen, mint az országban máshol. Ez a kérésem azonban nem talált meghallgatásra. Elmondtam azt is, hogy mit mondott a tandíj felhasználásáról Picurka néni, a művelődési ház igazgatója, illetve Dubrovníkné Kata.

Picurka néni csak annyit reagált az általa már ismert tartalmú hozzászólásomra, hogy meg kellett érnie, hogy „az Attila hazugnak nevezzen”, és az érem másik oldalát majd Palotás Géza igazgató úr fogja elmondani. Picurka néni állításával csak két baj van. A kisebb baj az, hogy nem igaz. Nem tagadom persze, hogy a kétely megfogalmazódott bennem, tehát nem hiszem el vakon senkinek a szavát, nem felelek meg „amit a tanító néni mond, az úgy szent és úgy igaz” követelménynek. Ettől még nem neveztem senkit hazugnak. De erről már korábban részletesen írtam. A nagyobb baj azonban az, hogy Picurka néni semmit sem értett meg az én problémámból, annyira elhomályosította az agyát ez a „becsületsértődsdi”. Nem tudta elfogadni, hogy ha valaki önkéntes munkát végez, akkor ezért cserébe neki is lehetnek kívánságai. Bár természeténél fogva mindig a megegyezésre törekedett – egyszer azt a bölcsességet idézte, hogy könnyebb a legyet megfogni egy csepp mézzel, mint egy hordó ecettel - , eszébe sem jutott, hogy szép szóval valami kompromisszumot keressünk. Fontosabb volt neki most, hogy neki legyen igaza, mint hogy a nyugdíjasok tanfolyama megmaradjon.

Palotás Géza válaszolt tehát az én elbúcsúzásomra. Láthatóan nagyon feszült hangulatban kezdte beszédét. „Tudják-e, tisztelt hallgatóim, hogy a művelődési ház egy multinacionális cég tulajdona, és ezért mi bérleti díjat fizetünk?” A hallgatóság szörnyülködik, és az igazgató úr folytatja: „Én és a munkatársaim nagyon sokat dolgozunk, gyakran kell este nyolcig is bent maradnunk. Be kell osztani egymás között, ki mikor legyen ügyeletben. Igyekszünk a tőlünk telhető legjobbat nyújtani. Most például lesz egy nagyon jónak ígérkező színházi előadás, Varró Emese színművésznő lép fel a Vágyaink ritmusa c. műsorával, aminek belépődíját egész alacsonyan, egyezer forintban állapítottuk meg. Sőt, tekintettel a közelgő nőnapra az előadásra tisztelettel meghívom a nyugdíjas klub tagjait, nekik nem kell belépődíjat fizetni. Én bevallottan autokratikus stílusú vezető vagyok, de azért jól megértjük egymást a munkatársaimmal, ugye? - tart egy kis hatásszünetet, kinéz a jelen lévő munkatársára, megvárja, míg az helyeslően bólint, majd folytatja. „A művelődési ház elnyert egy

pályázatot, aminek segítségével ingyenes felnőttképzési programot indítottunk. A pályázat feltétele volt, hogy a technikát folyamatosan, önfenntartó módon működtessük. Nemsokára például indul egy akkreditált számítástechnikai tanfolyam, mert nem lehet akármilyen tanfolyamot szervezni.” Nem tudom, ez most a „Kattints rá, nagy!” kritikája lett volna? Nem is ígérte senki, hogy a tanfolyam után sikeres ECDL vizsgát lehet tenni. Igazgató úr folytatja: „Ennek a tanfolyamnak a díja csak 24 ezer forint lesz, ez máshol ötvenezerbe is belekerül.” Aztán hozzám fordulva, továbbra is emelt hangon megkérdezi: „Tudja-e Attila, hogy mibe kerül egy „Kattints rá, nagy!” tanfolyam? A UPC hallgatónként 35 ezer forintot fizet érte. Igen, azt mondtam, hogy az itteni tanfolyam díját akár a nyugdíjasklubnak is visszafizetem. Akár”- hangsúlyozza. Mert hogy ő dönti el, hogy mire fordítja a bevételét. „Milyen alapon kotorászok én az ő zsebében, ő sem kotorászik az enyémbe”- fogalmazza meg egészen konkrétan a velem kapcsolatos problémáját. Ebben persze igaza van. Tényleg semmi közöm ahhoz, hogy mire költi a ház bevételét. Az ingyenessé tett színházi előadás mindenesetre azt mutatja, hogy azért nincs szüksége minden fillérre. Annyira ellenkezik az értékrendjével, hogy a számítógépes tanfolyamot is támogassa? Előadása igen hatásos volt, a nyugdíjasok megtapsolták. Nem tudom, feltűnt-e nekik, hogy az elhangzott sok érdekes dolog mellett éppen csak az én kérdésekre nem volt válasz.

Ennyi a történet. Változások azért D-n is vannak. A művelődési ház honlapja ma már sokkal olvashatóbb, mint volt pár évvel ezelőtt. Onnan mindenki megtudhatja, hogy a Tudás Szerdájának előadója időfizikusból lelkészé lépett elő, az Univerzum Univerzitás szabadegyetemből egyház lett. Az előadó a Teremtésfilozófiai Tanszék lelkésze, akitől az előadások után ingyenes lelkészi segítség kérhető. Az idő tehát itt is halad. De Budapest még nagyon messze van.

Epilógus

Az elmesélt történet műfaját „képzelt napló”-nak neveztem. Képzelt annyiban, hogy a szereplők neveit megváltoztattam, és az események sem feltétlenül úgy és akkor történtek, ahogy leírtam. Ez már csak az emlékezet gyarlósága miatt is így van, hiszen több év távlatából már halványodnak az emlékek. Egyetlen kivételt a dőlt betűvel szedett levélrészletek jelentenek. Ezek a (megváltoztatott nevektől eltekintve) nem csak szó szerinti, hanem betű szerinti idézetek. Ha valaki úgy látja, hogy a valóságban az események nagyon másképpen történtek, és ezt hajlandó meg is fogalmazni, annak írását örömmel fogadom, és ugyanezen a helyen meg is jelentetem. Mindenesetre azt hiszem, hogy ez a kitalált történet lényegében elég közel áll a valósághoz. Ideje tehát, hogy megkíséreljem levonni a tanulságokat. Vajon szükségszerű-e, hogy így alakultak az események, illetve kinek mit lehetett, kellett volna másképpen csinálnia, hogy elkerüljük ezt a véget. Erre vonatkozóan is szívesen várom a véleményeket.

Kezdem mindjárt magammal. Én azt hiszem, hogy nem szabad önkéntes tevékenységet végezni olyan szervezetnél, amely nincs erre felkészülve. Akik még nem láttak önkéntest, nem hiszik el, hogy ilyen is van, így nem tudnak mit kezdeni vele. Őszintén szólva, én sem tudom, mit csinálnék, ha holnap az utcán sétálva egy UFO-val találkoznék. Valószínűleg nem hinnék a szememnek. A mai elanyagiasult világban önkéntes munkát vállalni csak arra felkészült szervezetnél szabad. Egy ilyen szervezet tudja kezelni a különböző indíttatású önkéntesek egyéni rigolyáit. Mert bár az önkéntes abban leli örömét, hogy látja munkája hasznát, azért tisztában van vele, hogy ingyen dolgozik, értéket termel, és nem akar baleknak látszani. Az én rigolyám az volt, hogy a tanfolyam nálunk se kerüljön többbe, mint máshol az országban. Azt hiszem, másképpen alakult volna a dolog, ha a munkámért egy adott összeget kértem volna, és ezt vagy kifizetik a hallgatók vagy nem jönnek a tanfolyamra. És ha már én pénzt kérek a munkámért, akkor természetesnek veszem, hogy más is

részesül a tandíjból. Talán nem is firtatom, hogy ez most tényleg a költségek fedezésére szolgál-e, avagy a nyugdíjas klub bevételeit növeli.

Dubrovnikné Kata egy nagyon jó üzletasszony és menedzser. Mindenben meglátja a lehetőséget, hogy pénzt csináljon belőle. Ha ma lenne fiatal, sikeres vállalkozó vagy egy nagy cég menedzsere lehetne. Fontos momentum, hogy nem saját magának akar bevételt, hanem a klubnak, és ezért még a befektetett munkát sem sajnálja. De ha valamiben nem lát pénzt, akkor az már nem is érdekli, nem szívesen dolgozik érte. Lehet, hogy ez az igazi önzetlenség, hiszen úgy dolgozik a közösségért, hogy nem is kíván beleszólni abba, mire használják fel munkája eredményét? Életszemlélete mindenestre nagyon különbözik az enyémtől. A tanfolyam szempontjából nagyon szerencsétlen volt, hogy két, ennyire különböző embernek kellett együttműködnie.

Szerencsére volt, aki azon dolgozott, hogy elsimítsa ezeket az ellentéteket. Picurka néni, aki nagyon jól vezeti a nyugdíjas klubot, gyakran oldotta meg a problémákat. Ő született diplomata, mindenben kompromisszumra, egyezsége törekszik. Az ő szerepe nélkül a tanfolyam létre sem jöhetett volna, és ha nem tompítja a Kata és köztem lévő nézeteltéréseket, pár hónap múlva be is fejeződött volna. Mi lehet az oka, hogy végül neki sem sikerült megoldania a helyzetet? Azt hiszem, nagyon lényeges, hogy korábban iskolaigazgató volt. Ez egy olyan vezető beosztás, ahol nem csak felnőtt emberekkel kell dolgozni, hiszen az igazgató a gyerekeknek is „főnöke”. Ebben a viszonylatban pedig szükségképpen hozzászólt ahhoz, hogy tekintélye magától értetődő legyen a vezetettek előtt. Egy jó pedagógus úgy szereti a gyerekeket, hogy sohasem téveszti szem elől: ő a felnőtt, a meghatározó, az irányító szereplő, aki felelős a gyermek fejlődéséért. A gyerek sohasem lehet „haver”, ezt nem is igényli, sőt zavarba jönne, ha a pedagógus kiesne a szerepéből. A baj csak az, hogy ez az aszimmetrikus viszony nem működik felnőttek esetén. Nem csak az én véleményem, hogy a nyugdíjasokat is úgy kezeli, mint a kisiskolás gyerekeket. És mivel a gyerekeknél nem úgy kell érteni a demokráciát, mint a felnőtteknél, ezért azt hiszi, hogy amit a klub vezetésében csinál, az is demokratikus. Elismerem persze, hogy vezetési módszere eredményes, és talán jobb is egy klubvezetőnél, ha inkább autokrata mint demokrata. A baj az, hogy velem került kapcsolatba, aki senkitől sem szívesen fogadja el, hogy „amit mond, az úgy szent és úgy igaz”. De élete során biztosan találkozott már nem egy ilyen emberrel, és kialakította azokat a módszereket, amikkel az ehhez hasonló helyzeteket kezelni tudja. Biztos vannak esetek, amikor határozottan, az erőfölény tudatában kell döntenet, és vannak olyanok, amikor érdemes mérlegelni a kompromisszumos lehetőségeket. Talán a életkora miatt növekedett meg az érzékenysége, és nem tudta kezelni a biztosan nem új szituációt. Az, hogy valaki kételkedett szavaiban, érzelmileg annyira megviselte, hogy képtelen volt mérlegelni. Azt mindenestre őszintén sajnálom, hogy megbántottam. De leginkább azt bánom, hogy sértődöttsége miatt elvesztett egy tanfolyamot, és cserébe nem nyert semmit. Gondoljuk meg: ha tudott volna engedni, folytatódhatott volna a „Kattints rá, nagy!””, amivel a tagok érdekeit képviselte volna, és ezzel szemben vesztesége csupán egyezer forint lett volna.

Palotás Gézát egyáltalán nem értem. Az általa vezetett művelődési ház a humán kultúra szempontjából a település határain túl is ismert, sőt elismert. Ebben az elismertségben biztos benne van az ő munkája is. A reáliákat ezzel szemben eddig csak a Tudás Szerdája kétes értékű tanfolyam képviselte. Most talán változik a helyzet a felnőttképzés jóvoltából, de ennek megítéléséhez még idő kell. Mindenestre személy szerint nehezen hiszem el, hogy ez az irányzat is szívügye lenne. Én ugyan nem tudtam akkreditált tanfolyamot csinálni, de az évek során talán bizonyítottam azt, hogy az általam képviselt tevékenységre is volna igény. Kifelé ugyan mindig elismerte ezt a munkát, magunk között azonban ezt én soha sem éreztem. Nem tartja ezt fontosnak, vagy csak a személyem ellen van kifogása? Vagy teljesen rosszul látom a dolgokat, és mindez csak látszat, ami az állítólagos nehéz gyermekkorának köszönhető? Ezt valószínűleg sohasem fogom megtudni.